

*Οι απαρχές της τυπογραφίας
και η άνθηση των ελληνικών γραμμάτων
κατά την Αναγέννηση*

*Des débuts de l'imprimerie et
l'épanouissement des lettres grecques
pendant la Renaissance*

Επιστημονική και Οργανωτική Επιτροπή

Γιάννης Κόκκωνας
Δήμητρα Κουκίου
Μαριέττα Μινώτου
Μαρία Παπαναστασίου
Ευθυμία Παπασπύρου
Τρύφων Τρυφωνόπουλος
Δημήτριος Τσελεπής

Comité scientifique - Organisation

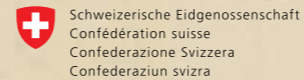
Konstantinos Choulis
Giannis Kokkonas
Dimitra Koukiou
Marietta Minotou
Maria Papanastasiou
Euthymia Papaspyrou
Tryfon Tryfonopoulos
Dimitrios Tselepis

ΕΘΝΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Με τη στήριξη της Ελβετικής Πρεσβείας στην Ελλάδα
Avec le soutien de l'Ambassade de Suisse en Grèce

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Ambassade de Suisse en Grèce
Πρεσβεία της Ελβετίας στην Ελλάδα

Athens is reading **books in the city**

Ημερίδα
Colloque

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

10.30 Προσέλευση
11.00 Έναρξη ημερίδας - Χαιρετισμοί

ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Προεδρείο: **Μαρία Παπαναστασίου**

11.30 Έλληνες λόγιοι στη Δύση και η συμβολή τους στην Αναγέννηση
Μαριέττα Μινώτου

11.45 Από τα πρώτα ελληνικά αρχέτυπα
Κωνσταντίνος Αναγνωστόπουλος

12.00 Πρόλογοι εκδόσεων αρχαίων ελληνικών κειμένων στον 16^ο αιώνα
Αγαμέμνων Τσελίκας

12.15 Οι ελληνικές εκδόσεις του οίκου του Στεφάνου στη Γενεύη (1555-1593)
Κωνσταντίνος Στάικος

12.30 Συζήτηση
12.45 Διάλειμμα - ελαφρύ γεύμα

ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Προεδρείο: **Δημήτριος Τσελεπής**

14.00 Δείξε μου το σήμα σου, να σου πω ποιος είσαι. «Διαβάζοντας» σήματα τυπογράφων και εκδοτών του 16^{ου} αιώνα
Γιάννης Κόκκωνας

14.15 Οι ευρωπαϊκές βιβλιοδεσίες της Συλλογής Νικολόπουλου. Υλικά, τεχνικές κατασκευής και διακόσμησης
Κωνσταντίνος Χούλης - Νικολέτα Τασιούλη

14.30 Τεχνολογία κατασκευής χαρτιού - Μελέτη υδατοσπίμων
Ελένη Κατσαδούρη

14.45 Συλλογή Κωνσταντίνου-Αγαθόφρονος Νικολόπουλου: τεχνικές συντήρησης
Τρύφων Τρυφωνόπουλος

15.00 Συζήτηση - Διάλειμμα καφέ

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Προεδρείο: **Μαριέττα Μινώτου**

15.30 Κτῆμα ἱερὸν τῆς Ἄνδριτσαίνης, δῶρον Ἀγαθόφρονος Νικολοπούλου. Η διαδρομή μιας Βιβλιοθήκης
Δήμητρα Κουκίου

15.45 Βιβλιοθήκες που χάθηκαν. Ιδιωτικές βιβλιοθήκες στην Ελλάδα πριν από την Ελληνική Επανάσταση
Χαρίκλεια Δημακοπούλου

16.00 Ένας καλβινιστής στην Ανδρίτσαίνα
Δέσποινα Μιχάλαγα

16.15 Ελβετικός Φιλελληνισμός. Χθες και σήμερα
Karl Reber - Δημήτριος Τσελεπής

16.30 Συζήτηση - Συμπεράσματα - Λήξη ημερίδας

PROGRAMME

10h30 Accueil
11h00 Ouverture du colloque - Allocutions

SESSION 1

Modératrice: **Maria Papanastasiou**

11h30 Érudits grecs en Occident et leur contribution à la Renaissance
Marietta Minotou

11h45 Des premiers incunables grecs
Konstantinos Anagnostopoulos

12h00 Prologues des éditions de textes grecs au 16ème siècle
Agamemnon Tselikas

12h15 Les éditions grecques de la maison Estienne à Genève (1555-1593)
Konstantinos Staïkos

12h30 Discussion
12h45 Pause midi - déjeuner

SESSION 2

Modérateur: **Dimitrios Tselepis**

14h00 « Montre-moi ta marque et je te dirai qui tu es ». La lecture des marques typographiques du 16ème siècle
Giannis Kokkonas

14h15 Les reliures européennes de la collection Nikolopoulos. Matériaux, techniques de fabrication et de décoration
Konstantinos Choulis - Nikoleta Tasiouli

14h30 La technologie de fabrication du papier et étude des filigranes
Eleni Katsadouri

14h45 La collection de Konstantinos-Agathophron Nikolopoulos. Techniques de conservation
Tryfon Tryfonopoulos

15h00 Discussion - Pause-café

SESSION 3

Modératrice: **Marietta Minotou**

15h30 « Propriété sacrée d’Andritsena, donation d’Agathophron Nikolopoulos ». Le parcours d’une bibliothèque
Dimitra Koukiou

15h45 Bibliothèques disparues. Bibliothèques privées en Grèce avant la Guerre d’indépendance en 1821
Charikleia Dimakopoulou

16h00 Un calviniste à Andritsena
Despoina Michalaga

16h15 Le philhellénisme suisse, d’hier à aujourd’hui
Karl Reber - Dimitrios Tselepis

16h30 Discussion - Conclusions - Clôture du colloque

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Αναγνωστόπουλος Κωνσταντίνος Φιλολόγος - Ειδικός Γραμματέας Ι.Ε.Ε.Ε.
Δημακοπούλου Χαρίκλεια Νομικός - Ιστορικός των Θεσμών
Κατσαδούρη Ελένη Συντηρήτρια Βιβλιακού και Αρχαιακού Υλικού, Ε.Ι.Μ.
Κόκκωνας Γιάννης Καθηγητής Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο
Κουκίου Δήμητρα Προϊσταμένη Βιβλιοθήκης Εθνικού Ιστορικού Μουσείου

Μινώτου Μαριέττα Λέκτορας Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Διευθύντρια της Κεντρικής Υπηρεσίας των Γενικών Αρχείων του Κράτους
Μιχάλαγα Δέσποινα Επίκουρη Καθηγήτρια Θεολογικής Σχολής, Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Reber Karl Τακτικός Καθηγητής Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Λωζάννης, Διευθυντής Ελβετικής Αρχαιολογικής Σχολής στην Ελλάδα
Στάικος Κωνσταντίνος Αρχιτέκτων - Ιστορικός του βιβλίου

Τασιούλη Νικολέτα Συντηρήτρια Βιβλιακού και Αρχαιακού Υλικού, Ε.Ι.Μ.
Τρυφωνόπουλος Τρύφων Συντηρητής Βιβλιακού και Αρχαιακού Υλικού, Υπεύθυνος Συλλογής Νικολόπουλου
Τσελεπής Δημήτριος Ιατρός - Πρόεδρος Ελβετικής Ένωσης Φίλων Ιστορικής Βιβλιοθήκης Ανδρίτσαίνας
Τσελίκας Αγαμέμνων Φιλολόγος - Παλαιογράφος, Προϊστάμενος Ιστορικού και Παλαιογραφικού Αρχείου ΜΙΕΤ

Χούλης Κωνσταντίνος Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Ατικής

ORATEURS

Anagnostopoulos Konstantinos Philologue - Secrétaire particulier, Société historique et ethnologique de Grèce

Choulis Konstantinos Professeur associé, Département de conservation des antiquités et objets d’art, Université d’Attique d’Ouest

Dimakopoulou Charikleia Juriste - Historienne des institutions

Katsadouri Eleni Conservatrice-restauratrice, Musée National d’Histoire

Kokkonas Giannis Professeur adjoint, Département de l’archivistique, la bibliothéconomie et la muséologie, Université Ionienn

Koukiou Dimitra Directrice de la Bibliothèque, Musée National d’Histoire

Michalaga Despoina Professeur assistante, Faculté de Théologie, Université nationale et capodistrinienne d’Athènes

Minotou Marietta Maître de conférences, Département de l’archivistique, la bibliothéconomie et la muséologie, Université Ionienn, Directrice des Archives générales de l’État

Reber Karl Professeur ordinaire, Institut d’archéologie et des sciences de l’Antiquité, Université de Lausanne, Directeur de l’École suisse d’archéologie en Grèce

Staïkos Konstantinos Architecte - Historien du livre

Tasiouli Nikoleta Conservatrice-restauratrice, Musée National d’Histoire

Tryfonopoulos Tryfon Conservateur-restaurateur de la collection Nikolopoulos, Bibliothèque d’Andritsena
Tselepis Dimitrios Médecin - Président de l’Association suisse des Amis de la Bibliothèque d’Andritsena

Tselikas Agamemnon Philologue - Paléographe responsable des archives historiques et paléographiques, Fondation culturelle de la Banque Nationale de Grèce